

**RIIGIHANGE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	134-25/292243
Otsuse kuupäev	26.06.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	AS-i TREV-2 Grupp vaidlustus Rapla Vallavalitsuse riigihankes „Rapla valla teede suvehoolitus 2025-2028“ (viitenumber 292243) hankija otsusele tunnistada vastavaks ning edukaks LEONHARD WEISS VIATER OÜ pakkumus ja kvalifitseerida ning jätta kõrvaldamata LEONHARD WEISS VIATER OÜ
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AS TREV-2 Grupp, esindajad Kätlin Hinnov ja Aet Sallaste Hankija, Rapla Vallavalitsus, esindaja Gert Villard Kolmas isik, LEONHARD WEISS VIATER OÜ, esindaja vandeadvokaat Kaarel Berg
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

1. Jätta rahuldamata AS-i TREV-2 Grupp vaidlustus Rapla Vallavalitsuse riigihankes „Rapla valla teede suvehoolitus 2025-2028“ (viitenumber 292243).
2. Mõista AS-ilt TREV-2 Grupp LEONHARD WEISS VIATER OÜ kasuks välja LEONHARD WEISS VIATER OÜ lepingulise esindaja kulud 1624,50 eurot (käibemaksuta).
3. Jätta AS-i TREV-2 Grupp poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 25.03.2025 avaldas Rapla Vallavalitsus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusega riigihanke „Rapla valla teede suvehoolitus 2025–2028“ (viitenumber 292243) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid, sh Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad (edaspidi Hindamiskriteeriumid), Hankelepingu projekt (edaspidi Leping), Vastavustingimused ja Tehniline kirjeldus (edaspidi TK).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 12.05.2025. a, esitasid pakkumuse 5 pakkujat, sh AS TREV-2 Grupp ja LEONHARD WEISS VIATER OÜ.

2. 19.05.2025 korraldusega nr 187 „Riigihanke nr 292243 „Rapla valla teede suvehoolitus 2025–2028“ pakkumuste vastavaks ja pakkumuse edukaks tunnistamine“ (edaspidi Korraldus 187) tunnistas Hankija muuhulgas vastavaks ja edukaks LEONHARD WEISS VIATER OÜ pakkumuse ning 19.05.2025 korraldusega nr 195 „Riigihanke nr 292243 „Rapla valla teede suvehoolitus 2025–2028“ pakkuja kvalifitseerimine ja kõrvaldamata jätmise“ (edaspidi Korraldus 195) Hankija kvalifitseeris ning jättis kõrvaldamata LEONHARD WEISS VIATER OÜ.

3. 30.05.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) AS-i TREV-2 Grupp (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele tunnistada vastavaks ning edukaks LEONHARD WEISS VIATER OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus ja kvalifitseerida ning jätta kõrvaldamata LEONHARD WEISS VIATER OÜ.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 05.06.2025 kirjaga nr 12.2-10/134 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 10.06.2025 ja neile vastamiseks 13.06.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitasid täiendava seisukoha ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja ja Kolmas isik. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, AS TREV-2 Grupp, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Riigihankes on üks hindamiskriteerium „Pakkumuse maksumus“, kusjuures Hindamiskriteeriumide kohaselt hinnatakse pakkumuse maksumust ilma maksudeta. Lisaks maksumuse vormil pakkumuse maksumuse esitamisele tuli pakkujal täita ja esitada ka tabel „Töömahu loend“, mis koosneb kolmest lehest. Esimesel lehel tuli näidata püsimakse alusel tasustatavate tööde maksumus lepinguperioodi ühel aastal, teisel lehel ühikhinna alusel tasustatavate tööde maksumus lepinguperioodi ühel aastal ning kolmandal lehel esimese ja teise lehe maksumused kokku ilma käibemaksuta, käibemaksusumma ning maksumused kokku koos käibemaksuga. Tabeli „Töömahu loend“ Exceli-tabeli valemitest nähtub üheselt, et kolmandal lehel „Maksumus kokku“ tuli kokku liita eelmiste lehtede ehk ühe aasta maksumused.

5.2. Pakkumuste avamisel avaldatud viie pakkumuse maksumused on järgmised:

- 1) Verston Eesti OÜ - 407 455,00 eurot;
- 2) AS TREV-2 Grupp - 304 825,54 eurot;
- 3) EKT Teed OÜ - 448 156,41 eurot;
- 4) LEONHARD WEISS VIATER OÜ - 1 034 987,42 eurot;
- 5) KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ - 2 500 000,00 eurot.

Korralduses 187 on samade pakkumuste maksumused aga märgitud järgmiselt:

- 1) Verston Eesti OÜ - 497 095,10 eurot;
- 2) AS TREV-2 Grupp - 371 887,16 eurot;
- 3) EKT Teed OÜ - 546 750,82 eurot;
- 4) LEONHARD WEISS VIATER OÜ - 315 671,17 eurot;
- 5) KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ - 762 500 eurot.

Hankija ei ole Korralduses 187 põhjendanud, miks pakkumuste maksumused ei ühti pakkumuste avamisel avaldatud maksumustega. Hankija on pakkumuste maksumusi muutnud ning eduka pakkumuse väljaselgitamisel hinnanud teistsuguste maksumustega pakkumusi võrreldes nendega, mille pakkujad ise esitasid.

5.3. Kuna Korraldus 187 on motiveerimata, siis Vaidlustaja ei tea, miks pakkumuste maksumusi on muudetud. Siiski oletab Vaidlustaja, et kuivõrd Hankija on Korralduses 187 pakkumuste maksumuse ees kasutanud väljendit „pakkumus aastamaksumusega“, võib oletada, et Hankija on kahe pakkuja (Kolmas isik ja KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ) pakkumuste maksumused jaganud neljaga. Kuivõrd Hankija on Korralduses 187 märkinud, et pakkumuste maksumused on koos käibemaksuga, siis paistab, et Hankija on kõik pakkumuste maksumused korrutanud läbi praegu Eestis kehtiva käibemaksumääraga 22%. Sõltumata sellest, milline oli Hankija loogika maksumuste muutmisel, ei tohi Hankija pakkumuste maksumusi omal algatusel kohandada ega muuta.

5.4. Hankija on tunnistanud edukaks mitte majanduslikult soodsaima pakkumuse, vaid vastavaks tunnistatud pakkumuste hulgast neljanda maksumusega pakkumuse. Selliselt on Hankija rikkunud ka RHS § 47 lg 4 p-is 3 sätestatud põhjendamise nõuet, kuna esitamata on edukat pakkumust iseloomustavad andmed, mis andsid edukale pakkumusele eelise Vaidlustaja pakkumusega võrreldes.

5.5. Juhul, kui Hankija on LEONHARD WEISS VIATER OÜ ja KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ pakkumuste maksumuste muudetud summadeni jõudnud RHS § 117 lg 3 alusel arvutusvea parandamise teel, siis oleks Hankija pidanud otsuse kontrollitavuse tagamiseks märkima, et viis läbi arvutusvea parandamise protseduuri ja põhjendama, miks ta seda tegi.

5.6. Lisaks eelkirjeldatud (oletataval) viisil pakkumuste maksumuse muutmisele on Hankija võtnud hindamisel aluseks käibemaksuga maksumused, kuigi on hindamiskriteeriumis ette näinud, et pakkumuse maksumust hinnatakse ilma maksudeta. Selliselt on Hankija läinud vastuollu nii enda koostatud RHAD-iga kui ka seadusega. Hankija on pärast pakkumuste esitamist muutnud hindamiskriteeriume.

5.7. Juhul, kui pakkumuste maksumused oleksid tõesti sellised, nagu Hankija need oma Korralduses 187 on märkinud, oleks Kolmanda isiku pakkumus 15,1% odavam Vaidlustaja pakkumusest ning 27,7% odavam vastavaks tunnistatud pakkumuste keskmisest. See viitab, et Kolmanda isiku pakkumus oleks põhjendamatult madal RHS § 115 lg 2 p-i 1 tähenduses.

5.8. Riigihange on üles ehitatud viisil, mis võimaldab manipuleerida pakkumuse osamaksumustega madalama kogumaksumuse saavutamise nimel. Tabelis „Töömahu loend“ on pakkujal võimalik püsimakse osa ebaproportsionaalselt suurendada ja ühikhindasid pakkuda väga odavalt. Hankelepingu sõlminud tellija võib sattuda olukorda, kus ta on kohustatud tasuma kallist püsimakset ja rahaliste vahendite puudumisel ei telligi ühikhinna alusel tasustatavaid töid, mis tähendab, et odavaima kogumaksumusega pakkumus ei pruugi tema jaoks olla sugugi majanduslikult soodsaim.

5.9. 22.05.2025 esitas Vaidlustaja Hankijale avaliku teabe seaduse alusel teabenõude palvega väljastada Riigihankes esitatud Kolmanda isiku pakkumus osas, mis ei ole ärisaladusena kaitstud. Vaidlustaja soovis veenduda, ega Kolmas isik ei ole manipuleerinud püsimakse ja

ühikhindade osakaaludega saavutamaks madalaimat kogumaksumust. 29.05.2025 Hankija keeldus, põhjendades Kolmanda isiku pakkumuse avaldamata jätmist vajadusega kaitsta ärisaladust. Vaidlustaja palub välja nõuda Kolmanda isiku esitatud tabel „Töömahu loend“.

5.10. Ebarealistlike ühikhindade puhul peaks Hankija kahtlustama Kolmanda isiku pakkumuse põhjendamatult madalat maksumust ning RHS § 115 lg 1 alusel nõudma kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis asjakohast selgitust. Usutava selgituse puudumisel peab Hankija Kolmanda isiku pakkumuse vastavalt RHS § 115 lg-le 8 tagasi lükkama.

5.11. Vaidlustaja leiab, et Kolmas isik ja KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ võisid RHAD-i mõista ka selliselt, et pakkumuse maksumuse vormil tuli esitada mitte tööde maksumus lepinguperioodi ühel aastal vaid tööde maksumus kogu 4-aastase lepinguperioodi vältel kokku. Erinevalt sedalaadi hangete tavapärasest praktikast ei ole Hankija RHAD-is välja toonud, kuidas Hankija käitub, kui pakkumuse maksumuse vormil esitatud maksumus erineb tabelis „Töömahu loend“ toodust. Vaidlustaja oletab, et Kolmanda isiku ja KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ maksumuste erinevused võisid tekkida just summade erinevustest tabelis „Töömahu loend“ ja registris sisestatud maksumuse vormil.

5.12. Kui vaidlustuskomisjon jõuab vaidlustust läbi vaadates järelduseni, et dokumendid on sedavõrd halvasti koostatud, et neid ongi objektiivselt võimalik mitmeti mõista, sh pole üheselt selge, kas pakkumuse maksumuse vormil tuleb esitada tööde ühe aasta maksumus või kogu lepinguperioodi tööde maksumus, siis Vaidlustaja palub vaidlustuskomisjonil tuginedes RHS § 195 lg-le 10 teavitada Rahandusministeeriumi ja peatada vaidlustuse läbivaatamine.

5.13. 10.06.2025 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

5.13.1. Hankija sisuliselt kinnitab vastuses vaidlustusele, et on pakkumuste maksumusi omal algatusel kohandanud. Hankija ei saa pakkumuste maksumusi omal algatusel muuta ning eduka pakkuja väljaselgitamisel hinnata teistsuguste maksumustega pakkumusi võrreldes nendega, mille pakkujad ise on esitanud.

5.13.2. Hankija ei vastanud, miks on võetud hindamisel aluseks käibemaksuga maksumused. Samuti Hankija ei selgita, miks ta ei viinud läbi põhjendamatult madala maksumuse kontrolli.

5.13.3. Kolmanda isiku vastus keskendub väite *erinevalt Vaidlustajast sai Kolmas isik hankedokumentidest õigesti aru* sisustamisele. Vaidlustajale jääb arusaamatuks, kuidas jõuab Kolmas isik selleni, et pakkumuse maksumused tuli igal juhul esitada 48-kuulise perioodi kohta. Hankedepingu täitmise periood 48 kuud ei väära seda, et Riigihankes oli üks hindamiskriteerium nimetusega „Pakkumuse maksumus“, mis tuli esitada töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ ning lisaks maksumuse vormil pakkumuse maksumuse esitamisele tuli pakkujal täita ja esitada ka tabel „Töömahu loend“, mille Exceli-tabeli valemist nähtub üheselt, et „Maksumus kokku“ lehel tuli kokku liita eelmiste lehtede ehk ühe aasta maksumused.

5.13.4. Kokkuvõttes tunnistab ka Kolmas isik, et pakkumuste maksumuse hindamisel lähtuti ühe aastasest perioodist ning Hankijal tuli seetõttu ise Kolmanda isiku pakkumuse maksumus neljaga jagada. Kui Kolmanda isiku arvates tuli pakkumuse maksumus esitada 48 kuulise perioodi kohta, siis jääb neljaks jagamise loogika arusaamatuks. Ühelgi juhul ei saa aga Hankija ise pakkuja esitatud pakkumust sisustama ega muutma hakata.

5.13.5. Kolmanda isiku väide, et käesoleval juhul ei ole tegemist ehitustööde riigihankega, on ebaõige ega arvesta RHS-is segalepingute kohta ettenähtud regulatsiooniga. Hankija hankis Riigihankes lisaks teenustele ka liiklusmärkide ja liikluspeeglite paigaldamist, tähispostide

paigaldamist, märgistamist ning teepeenrate ehitamist ja tihendamist. RHS §-st 18¹ tulenevalt kohalduvad segalepingutele erinevad reeglid tulenevalt sellest, mis on segalepingu peamiseks eesmärgiks ning kas segalepingu erinevad esemed on omavahel objektiivselt eraldatavad või mitte. Vaidlustajal ei ole põhjust kahelda, et Hankija on määranud Riigihanke liigi õigesti ehitustööde hankeks.

5.13.6. Hankija on hinnanud, et tegemist on ehitustööde riigihankega, mistõttu tuli tal ka vastavatest reeglitest lähtuda ning RHS §-is 115 sätestatud kohaldada. Juhul, kui pakkumuste maksumused oleksid tõesti sellised, nagu Hankija need Korralduses 187 on märkinud, oleks Kolmanda isiku pakkumus 15,1% odavam Vaidlustaja pakkumusest ning 27,7% odavam vastavaks tunnistatud pakkumuste keskmisest. Nimetatu viitab, et Kolmanda isiku pakkumus oleks põhjendamatult madal RHS § 115 lg 2 p-i 1 tähenduses.

6. Hankija, **Rapla Vallavalitsus**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

6.1. Korralduses 187 on pakkumuste maksumused märgitud ühe aasta kohta koos käibemaksuga (summad on võetud pakkujate esitatud tabeli „Töömahu loend“ kolmandalt lehelt „Maksumus kokku“), kuna hindamise aluseks on võetud pakkuja volitatud isiku digiallkirjastatud konteineris olevad dokumendid.

6.2. Korralduses 187 välja toodud pakkumuste maksumused ei ühti riigihangete registris pakkumuste avamisel avaldatud maksumustega, kuna Hankija leiab, et pakkumusena esitatud digiallkirjastatud konteiner on primaarsem käsitsi sisestatud andmetest riigihangete registris.

6.3. Pakkuja kasutas hetkel Eestis kehtivat käibemaksumäära. Hankija võttis aluseks pakkumustena esitatud digiallkirjastatud konteineris oleva tabeli „Töömahu loend“.

6.4. Tegemist ei ole arvutusveaga, kuna kõik pakkumuste maksumused on tuvastatavad. Hankija ei viinud läbi arvutusvea parandamise protseduuri ega muutnud pakkumuste maksumusi.

6.5. Hankija ei pea õigeks Vaidlustaja väidet, et kokkuvõttes saab Hankija Kolmanda isiku pakkumust eelistades majanduslikku kahju. Lepingu kogumaksumus kujuneb Lepingu p-is 2 „Lepingu ese“ välja toodud etappide maksumuste koondsummana lepingu tähtaja jooksul perioodil 2025–2028.

7. Kolmas isik, **LEONHARD WEISS VIATER OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

7.1. Vaidlustus põhineb kahel argumendil. Esiteks väidab Vaidlustaja, et RHR-ist nähtuvalt ei ole Kolmanda isiku pakkumus kõige soodsam, mistõttu on see pakkumus tunnistatud ebaõigesti vastavaks ja edukaks. Teiseks leiab Vaidlustaja, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal RHS § 115 lg 2 p-i 1 tähenduses. Vaidlustaja väited ei ole põhjendatud.

7.2. Vaidlustaja on vaidlustanud Korralduse 187 ka osas, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati vastavaks, kuid Vaidlustaja pole vaidlustuses välja toonud, milles Kolmanda isiku pakkumuse mittevastavus seisneb. Kuna Vaidlustaja etteheide põhinebki üksnes väitel, et Kolmanda isiku pakkumust on ebaõigesti hinnatud, siis ei ole tegemist etteheitega Kolmanda isiku pakkumuse vastavusele ning oleks piisanud Korralduse 187 vaidlustamisest üksnes edukaks tunnistamise osas. Seetõttu on vaidlustus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise osas põhjendamatu.

7.3. Juhul, kui Vaidlustaja vaidlustas Korralduse 187 Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise osas seoses väitega, et Kolmanda isiku pakkumus oli põhjendamatult madala maksumusega, siis ka sellisel juhul polnud vajalik vaidlustada Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamist. Pakkumuse põhjendamatult madalat maksumust vaidlustatakse pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kaudu.

7.4. Vaidlustaja leiab, et Korralduse 187 põhjendustest ei selgu, miks ei ühti selles toodud pakkumuste maksumused riigihangete registris avaldatud pakkumuste maksumusega. Vaidlustaja oletab, et Hankija on pakkumuste maksumusi omal algatusel muutnud ning ebakõla võib olla selgitatav asjaoluga, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on jagatud neljaga, kuivõrd Korralduses 187 on välja toodud pakkumuse aastamaksumus. Vaidlustaja järeldus, et põhjuseks on aastamaksumuse väljatoomine, on õige, aga Vaidlustaja väiteid ebaõige hindamise või hinna korrigeerimise osas ei ole põhjendatud.

7.5. Pakkumuse kogumaksumus tuli esitada 48-kuulise perioodi kohta. Vastavustingimustes on selgitatud, et pakkumuse maksumus tuleb esitada töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ toodud struktuuri kohaselt. See tuli täita pakkumuse koostamisel, kui pakkuja oli täitnud välja „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“. Sealjuures tuli arvestada, et hankelepingu täitmise periood 48 kuud, s.o 4 aastat. Ka Lepingu p-is 2.3 on sätestatud, et hankelepingu esemeks olevate tööde tegemise periood jaguneb neljaks etapiks – 2025, 2026, 2027 ja 2028 ning algab 2025 (lepingu jõustumisest) ja kestab kuni 30.11.2028. RHAD-is ei ole nõutud, et pakkumus tulnuks esitada ühe aasta maksumuse kohta või et esitada tulnuks ühikuhind või ühikuhinnad. Täiendavalt kinnitab seda ka riigihangete registris märgitud hankelepingu eeldatav maksumus – 1 400 000 eurot, mida Hankija on ilmselgelt eeldanud 4-aastase perioodi kohta. Seetõttu, võttes arvesse hankelepingu täitmise perioodi, tuli pakkumuse kogumaksumus esitada kogu 4-aastase perioodi kohta. Kolmas isik seda ka tegi, sisestades pakkumuse maksumuse summas 1 034 987,42 eurot (käibemaksuta) kogu 4-aastase perioodi kohta. Sealjuures ei nähtu ka riigihangete registrist, et pakkumuse maksumus tulnuks esitada mingil muul viisil, näiteks ühe aasta kohta.

7.6. Ühes pakkumusega tuli eraldi esitada ka tabel „Töömahu loend“, milles olid eraldi lehed püsimaksega tööde ja ühikhinna põhjal tellitavate tööde kohta ning seejärel leht, milles nende maksumus oli kokku arvutatud. Esimesel kahel lehel oli eeltäidetud tööde eeldatav maht lepinguperioodi ühel aastal. Püsimaksega tööde kohta tuli pakkujatel iga töö kohta lahtrisse E sisestada vastava tööliigi maksumus lepinguperioodi ühe aasta kohta ning tellitavate tööde kohta tuli lahtrisse E sisestada ühikuhind, mille põhjal tabelisse sisestatud valemiga arvutati lahtris F automaatselt iga töö maksumus lepinguperioodi kohta. Selle tabeli põhjal oli Hankijal võimalik kontrollida, kuidas on püsimaksega pakutavate tööde maksumuse hind kujunenud ning millised on ühikinna põhjal tellitavate tööde maksumused iga tööliigi kaupa. Samuti, Lepingu p-ist 1.2.2 nähtuvalt on see tabel ka Hanke tulemusel sõlmitava töövõtulepingu lahutamatuks osaks ning Lepingu p-ist 6.1 tuleneb, et lepingu hind põhineb pakkumuses esitatud kuupõhisel püsimaksel ning ühikhindadel. Seega on tabelil kaks eesmärki: võimaldada Hankijal kontrollida pakkumuse maksumuse kujunemist ning tagada, et hankelepingu sõlmimisel on tellitavate teenuste hinnad siduvalt kokku lepitud. See ei tähenda, et pakkumuse esitamisel oleks tulnud kogumaksumus märkida ühe aastase perioodi kohta.

7.7. Vaidlustusest võib aru saada, et tulenevalt tabelist „Töömahu loend“ tuli ka pakkumuse koostamisel ja esitamisel sisestada vaid pakkumuse ühe aasta maksumus. Selline käsitus on ebaõige. Pakkumuse kogumaksumus tuli esitada 4-aastase perioodi kohta. Vaidlustuses on viidatud pakkumuse avamise andmetele, mille põhjal on Vaidlustaja teinud järelduse, et kuna Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ühe aasta kohta oli 1 034 987,42 eurot, kuid Vaidlustaja pakkumuse maksumus ühe aasta kohta 304 825,54 eurot, pidanuks majanduslikult soodsaim olema Vaidlustaja pakkumus. Vaidlustaja on esitanud pakkumuse ebaõigesti vaid aasta kohta.

7.8. Asjakohatu on Vaidlustaja järeldus, et Hankija on pakkumuste maksumusi oma algatusel muutnud ning hinnanud eduka pakkumuse väljaselgitamisel teistsuguse hinnaga pakkumusi kui need, mille pakkujad ise esitasid. Isegi kui Vaidlustaja on pakkumuse maksumuse esitamisest ebaõigesti aru saanud, oli Hankijal võimalik välja arvutada, milline on Vaidlustaja pakkumuse maksumus 4-aastase perioodi eest ning tuvastada, milline on Kolmanda isiku pakkumuse maksumus üheaastase perioodi eest. See ei eeldanud pakkumuste maksumuse sisulist muutmist, kuna esimesel juhul tuli teha korrutustehe neljaga ja teisel juhul jagamistehe neljaga. Kumbki tehe ei muutnud pakkumuste maksumust vastavalt üheaastase või 4-aastase perioodi kohta, vaid võimaldas võrrelda pakkumuste maksumust sama perioodi kohta, olgu selleks siis üheaastane perioodi või 4-aastane periood. Nagu Korralduse 187 p-ist 1 nähtub, on Hankija otsustanud võtta aluseks üheaastase perioodi ning jaganud seetõttu Kolmanda isiku pakkumuse kogumaksumuse neljaga. Lisades sellele käibemaksu, saame tulemuseks $1\,034\,987,42 \times 1,22 = 315\,671,16$ eurot. Vaidlustaja pakkumuse maksumus, mis oli ekslikult sisestatud ühe aasta kohta, kujuneb ühe aasta kohta koos käibemaksuga $304\,825,54 \times 1,22 = 371\,887,16$ eurot. Seega, Korralduse 187 p-is 1 toodud pakkumuste maksumused ühe aasta kohta koos käibemaksuga on õiged.

7.9. Eelnevast tulenevalt on iseenesest õiged Vaidlustaja oletused, et Hankija jagas muuhulgas Kolmanda isiku esitatud 4-aastase perioodi kohta esitatud pakkumuse maksumuse neljaga ning lisas Korralduse 187 p-is 1 nimetatud maksumusele käibemaksu. Ebaõige on aga väide, et Hankija muutis lubamatult pakkumuste maksumusi. Pakkumusi saab hinnata võrdsetel alustel üksnes juhul, kui võrrelda sama pika lepinguperioodi maksumust. Olukorras, kus pakkumuse kogumaksumus tuli esitada kogu 4-aastase perioodi kohta ning muuhulgas Vaidlustaja esitas pakkumuse maksumuse ebaõigesti vaid üheaastase perioodi kohta, olnuks selliste maksumustega pakkumuste võrdlemine ebaõige ning ilmselgelt vastuolus RHS § 3 p-iga 2, kuna Vaidlustaja saanuks õigustamatu eelise. Kuigi pakkumuste kogumaksumus tuli esitada 4-aastase perioodi kohta, ei käitunud Hankija valesti, kui võttis pakkumuse võrdlemisel aluseks üheaastase maksumuse perioodi. See ei muutnud lõpptulemust. Samamoodi, kui Hankija oleks pakkumuste võrdlemisel võtnud aluseks 4-aastase perioodi, pidanuks Vaidlustaja pakkumuse korrutama neljaga ning tulemuseks olnuks $304\,825,54 \times 4 = 1\,219\,302$ eurot. Ka sellisel juhul olnuks Kolmanda isiku pakkumus majanduslikult kõige soodsaim.

7.10. Eeltoodu põhjal on asjakohatu ja põhjendamatult ka vaidlustuses väidetud, et Hankija on Kolmanda isiku pakkumuse osas teinud RHS § 117 lg 3 alusel arvutusvea parandamise. Kolmas isik esitas pakkumuse maksumuse õigesti ja puudus vajadus arvutusvea parandamiseks. Pakkumuste hindamisel tehtud arvutustehe (neljaga korrumine või jagamine) ei ole RHS § 117 lg 3 kohane arvutusvea parandamine. Ühes sellega ei ole põhjendatud ka Vaidlustaja etteheide, et Hankija ei ole tegutsenud Riigihanke korraldamisel läbipaistvalt ja kontrollitvalt, nagu nõuab RHS § 3 p 1. Võimalik on aru saada ning kontrollida, kuidas on Hankija pakkumuste maksumusi võrrelnud ja eduka pakkumuse välja selgitanud. Korraldus 187 vastab seetõttu RHS § 3 p-i 1 nõutele.

7.11. Tähtsust ei oma asjaolu, et Hankija on Korralduse 187 p-is 1 välja toonud üheaastase perioodi maksumused koos käibemaksuga. RHS ei keela sellisel viisil pakkumuste maksumuse esitamist pakkumuste hindamise ja edukaks tunnistamise otsuses. Hankija on lisanud käibemaksu kõikide pakkumuste maksumusele ja selle lisamine ei muutnud pakkumuste hindamise tulemust.

7.12. Vaidlustuses on esitatud alternatiivselt ka väide, et isegi kui Kolmanda isiku pakkumust on õigesti hinnatud, on selle maksumus põhjendamatult madal RHS § 115 lg 2 p-i 1 järgi, kuna on 15,1% odavam Vaidlustaja pakkumusest ning 27,7% vastavaks tunnistatud pakkumuste keskmisest. Vaidlustaja sellised väited on alusetud.

Vaidlustaja viide RHS § 115 lg 2 p-ile 1 on käesoleval juhul asjakohatu, kuna seda kohaldatakse

7 (15)

vaid ehitustööde hankelepingule. Kuigi käesoleval juhul on riigihangete registris märgitud hanke liigiks „Ehitustööd“, on Vaidlustaja teinud sellest eksliku järelduse, et tegemist on ehitustöödega RHS-i mõistes. Nimelt, RHS § 115 lg 2 sisustamisel tuleb juhinduda RHS § 8 lg 5 p-ist 1, mille järgi ehitustööde hankelepinguga tellib hankija Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL II lisas või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL I lisas nimetatud ehitustöid või ehitustöid koos projekteerimisega. Nende direktiivide viidatud lisades on loetletud, millised tegevused kuuluvad ehituse valdkonda. Seevastu käesoleval juhul on tegemist Rapla vallateede suvehoooldusega. Sellise teenuse sisuks on erinevad teehoooldusega seonduvad tegevused, mille puhul ei ole tegemist nende direktiivide viidatud lisades loetletud ehitustöödega. Seetõttu on RHS § 115 lg 2 p 1 asjassepuutumatu ning Hankija ei pidanud sellest juhinduma.

7.13. Hankijal tuli põhjendamatult madala pakkumuse maksumuse kontrollimisel lähtuda RHS § 115 lg-st 1, millest tulenev kontrollikohustus on hankijal üksnes juhul, kui tal on kahtlus, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal. Käesoleval juhul puudus selleks alus. Vaidlustuskomisjoni ja kohtupraktika kohaselt peab selline kahtlus hankijal tekkima üksnes juhul kui erinevus kõige odavama pakkumuse ja järgmise pakkumuse või teiste vastavaks tunnistatud pakkumuste vahel või erinevus kõige odavama ja eeldatava maksumuse vahel on ca 30% või rohkem. 15,1%-line erinevus Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuse vahel ei ole sedavõrd suur, et Hankijal pidanuks tekkima RHS § 115 lg 1 alusel kahtlus.

7.14. Kolmas isik osutab juba käesoleval ajal Rapla maakonnas Transpordiametile riigiteede suve- kui ka talihoolduse teenust, mille mahud ja maksumused on oluliselt suuremad Riigihanke mahtudest ja maksumusest. Samuti osutab Kolmas isik samasisulist teenust Rapla maakonnas asuvatele Kehtna ja Kohila valdadele. Seetõttu on Kolmandal isikul teada, milliseks kujuneb Rapla maakonnas vastava teenuse osutamise maksumus ning selle põhjal oli Kolmandal isikul võimalik teha võimalikult soodne pakkumus.

7.15. Vaidlustajal puudub praegusel hetkel õigus vaidlustada RHAD-i ning väited, et RHAD on koostatud viisil, mis võimaldab pakkumuse osamaksumustega manipuleerida madalama kogumaksumuse saavutamise nimel, tuleb jätta tähelepanuta.

7.16. 13.06.2025 esitas Kolmas isik täiendavad seisukohad.

7.16.1. Vaidlustaja arvab endiselt, et Hankija on pakkumuste maksumusi omaalgatuslikult kohandanud ning leiab, et pakkumuste hindamisel tuli lähtuda tabelis „Töömahu loend“ märgitud ühe aasta teenuse hinnast. Hankija ei ole pakkumuste maksumusi omal algatusel muutnud.

7.16.2. Sõltumata sellest, kas Hankija võttis aluseks pakkumustes esitatud teenuse ühe või nelja aasta maksumuse, ei tähenda see ebaõiget hindamist. Pakkumusi saab hinnata võrdsetel alustel üksnes juhul, kui võrrelda sama pika lepinguperioodi maksumust. Kuigi pakkumuste kogumaksumus tuli esitada 4-aastase perioodi kohta, ei käitunud Hankija ebaõigesti, kui võttis pakkumuse võrdlemisel aluseks üheaastase maksumuse perioodi.

7.16.3. Vaidlustaja leiab, et kuna RHR-is oli Hanke liigiks märgitud „Ehitustööd“, rakendub Riigihankele RHS § 115 lg 2 p-i 1 regulatsioon. Vaidlustaja 10.06.2025 vastuses on välja toodud, et lisaks teenustele hangitakse Hankes ka liiklusmärkide ja liikluspeeglite paigaldamist, tähispostide paigaldamist, märgistamist ning teepeenarde ehitamist ja tihendamist. Vaidlustaja leiab, et seetõttu kohalduvad RHS §-i 18¹ järgi segalepingutele erinevad reeglid tulenevalt sellest, mis on segalepingu peamiseks eesmärgiks ning kas segalepingu erinevad esemed on omavahel objektiivselt eraldatavad või mitte. Sealjuures on Vaidlustaja enda välja toodud tööde

loetelust eraldi rõhutanud teepeenarde ehitamist ja tihendamist. Sellest järeldeb Vaidlustaja käsitus, et kuna Riigihanke esemeks olevate tööde hulgas on ka teepeenarde ehitamine ja tihendamine, siis ainuüksi seetõttu tuleb Riigihanget käsitleda ehitustööde hankena, on ebaõige.

7.16.3.1. Teepeenraga seotud tööd ei ole ehitamine, vaid tee kaitsevööndi korrashoid või hooldamine. Teepeenar on sõiduteega vahetult külgnev tee või tänava osa, mille ülesanne on kindlustada sõiduteed, suurendada sõiduohutust ja tee läbilaskvust ning pakkuda võimalust hädapeatumisteks. Seega ei ole tegemist tee osaga, millel sõidukid liikleavad ning järelkult ei ole ka tegemist eraldi tee kui rajatisega ehitusseadustiku (edaspidi: EhS) § 92 lg 1 mõistes. Teepeenraga seotud töid võib pidada määruse nr 102 „Tee ehitamise ja korrashoiu terminid“ (edaspidi: Määrus) §-is 2 nimetatud tee kaitsevööndi hooldamiseks, kuid sellist tegevust ei loeta §-des 3 ja 4 tee rajamise või ümberehituse hulka. See kinnitab, et tegelikult ei ole teepeenra ehitamise näol tegemist ehitustöödega.

7.16.3.2. Teepeenarde ehitamine ja tihendamine ei ole püsimeksega töö ja pole kindel, kas neid töid üleüldse tellitakse. Püsimekse alusel tellitavad tööd ei ole ehitustööd. Kõik püsimekse alusel teostatavad tööd on sellised tööd, mis ei ole ehitamine.

7.16.3.3. Isegi kui pidada teepeenarde ehitamist ja tihendamist ehitustöödeks, mistõttu on tegemist segalepinguga, siis RHS § 18¹ lg 1 järgi sõlmitakse hankeleping peamisele hankelepingu esemele kohaldatavate reeglite järgi. Hankelepingu peamise eseme kindlakstegemiseks tuleb hinnata, millised kohustused moodustavad kõige olulisema osa. Teepeenarde ehitamine ja tihendamine moodustavad vaid marginaalse osa kõikidest tööst, s.o ei ole hankelepingu peamine ese.

7.16.3.4. Vajaduse korral eraldi tellitavad liikluskorraldusvahendite paigaldamine ja märgistustööd ei ole tegevus, mida saab pidada ehitamiseks. Isegi kui neid töid pidada mingil põhjusel ehitustöödeks, ei moodusta ka osakaal ega maksumus koos teepeenardega seotud töödega märkimisväärset osa hangitavate tööde maksumusest. Seda kinnitab asjaolu, et Kolmanda isiku esitatud tabelist „Töömahu loend“ nähtub, et liikluskorraldusvahendite ja märgistustööde ning teepeenardega seotud tööde kogumaksumus on vaid 17 017,23 eurot, mis moodustab vaid 15% eraldi tellitavate tööde maksumusest ning kõigest 6,58% Kolmanda isiku pakutavate tööde ühe aasta maksumusest kokku. Tõenäoliselt on teistes pakkumustes see osakaal sarnane. Seetõttu, isegi kui pidada Vaidlustaja välja toodud töid ehitustöödeks, moodustavad need kõikidest tööst väikese osa. Järelikult, tulenevalt RHS § 18¹ lg-st 1 ei tule käesolevas Riigihankes kohaldada reegleid, mis reguleerivad ehitustööde hankelepingut.

7.16.3.5. Juhindudes RHS § 8 lg 5 p-ist 1, hangitavad tööd ei ole sellised, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL II lisas või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL I lisas nimetatud ehitustöödele või ehitustöödele koos projekteerimisega, kuna tegemist on erinevate tee korrashoiu töödega, mis ei ole ehitamine. Kuna vaidlusaluses Riigihankes ei kohaldata reegleid, mis reguleerivad ehitustööde hankelepingut, siis on RHS § 115 lg 2 asjassepuutumatu, kuna seda kohaldatakse vaid ehitustööde hankelepingule.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

Vaidlustaja taotluse lahendamine

8. Vaidlustaja on esitanud vaidlustusmenetluses taotluse nõuda Hankijalt välja Kolmanda isiku esitatud tabel „Töömahu loend“.

Kolmas isik vaidleb taotlusele vastu, leides, et tabeli „Töömahu loend“ edastamine Vaidlustajale ei ole lubatud, sest see sisaldab Kolmanda isiku ärisaladust.

9. Vaidlustuskomisjon jätab Vaidlustaja taotluse rahuldamata.

Vaidlustuskomisjon nõustub Kolmanda isiku seisukohaga, et tabeli „Töömahu loend“ puhul on tegemist tema ärisaladusega ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lg 2 mõttes.

RHS § 46¹ lg 1 p-ide 1 ja 2 alusel ei või ärisaladuseks märkida pakkumuse maksumust ja osamaksumusi¹ ning teenuste hankelepingute puhul muid pakkumuste hindamise kriteeriumidele vastavaid pakkumust iseloomustavaid numbrilisi näitajaid. Vaidlusaluses Riigihankes on kehtestatud ainult üks hindamiskriteerium – pakkumuse maksumus. Kuna pakkumuse dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ tuli esitada pakkumuse maksumus ühe summana ning sama maksumus koos käibemaksuga, saab tegemist olla vaid pakkumuse kogumaksumuse hindamisega, ükskõik kas kogumaksumuse all mõista maksumust ühe aasta või nelja aasta kohta, mille üle menetlusosalised vaidlevad. Kindlasti ei ole tabelis „Töömahu loend“ esitatud ühikhinnad Hankija kehtestatud hindamiskriteeriumi alusel hinnatavad. Kuna tabelis „Töömahu loend“ esitatud maksumusi (ühikhindu) hindamiskriteeriumi alusel ei hinnata, ei saa need olla ka osamaksumused RHS § 4 p-i 1¹ mõttes. Seetõttu ei ole tabelis „Töömahtude loend“ esitatud ühikhindade ärisaladusena käsitlemine RHS § 46¹ lg 1 kohaselt keelatud. Kuna Kolmas isik loeb tabelit „Töömahu loend“ oma ärisaladuseks ei kuulu see Vaidlustajale väljastamisele.

Hankija otsused Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamiseks

10. Vaidlustaja on seisukohal, et Hankija ei ole põhjendanud, miks Korralduses 187 esitatud pakkumuste maksumused ei ühti pakkumuste avamisel riigihangete registris avaldatud maksumustega. Vaidlustaja leiab, et Hankija on pakkumuste maksumusi muutnud ning eduka pakkumuse väljaselgitamisel hinnanud teistsuguste maksumustega pakkumusi kui need, mille pakkujad ise esitasid (vt käesoleva otsuse p 5.2).

Vaidlustuskomisjon möönab, et Hankija ei ole esitanud Korralduses 187 mingeid põhjendusi selle kohta, miks eranditult kõigi pakkumuste maksumused Korralduses 187 erinevad pakkumuste avamisel riigihangete registris avaldatud maksumustest. Samas on Vaidlustaja Korralduses 187 toodu märkustest - *maksumused käibemaksuga, maksumus käibemaksuga, käibemaksuga ja pakkumus aastamaksumusega* - teinud põhimõtteliselt õige järelduse, et Korralduses 187 esitatud maksumused on saadud viisil, et kahe pakkuja – Kolmanda isiku ja KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ² pakutud maksumused jagati läbi neljaga, et saada pakkumuse maksumus ühe aasta kohta ning kõikide pakkumuste maksumused korrutati 1,22-ga, et saada pakkumuse maksumused käibemaksuga (kuni 30.06.2025 kehtivas määras 22%).

Vaidlustuskomisjon peab taunitavaks, et Hankija ei põhjendanud Korralduses 187 seda, millistel põhjustel ning millisel alusel Hankija sellised pakkumuste maksumuste ümberarvestused tegi, kuid leiab, et vaidlustusest nähtuvalt mõistis Vaidlustaja Hankija märkustest Korralduses 187, millised arvestused Hankija tegi ning vastavate põhjenduste puudumine ei ole takistanud Vaidlustajat oma õigusi vaidlustuse esitamisega kaitsmast.

11. Hankija on kehtestanud Riigihankes ainult ühe hindamiskriteeriumi - madalam maksumus (ilma maksudeta). Pakkumusi tuli hinnata pakkumuse dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud maksumuse alusel.

12. Menetlusosalised vaidlevad esmalt selle üle, kas pakkujatel tuli dokumendis

¹ RHS § 4 p-i 1¹ kohaselt on osamaksumus pakkumuse maksumuse eraldi hinnatav osa.

² KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ pakkumus lükati Korraldusega 187 tagasi.

„Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitada pakkumuse maksumusena Rapla valla teede suvehoolduse ühe aasta maksumus või nelja aasta maksumus.

Vaidlustaja on seisukohal, et pakkumuse maksumus tuli esitada ühe aastase perioodi kohta.

Kolmas isik leiab, et pakkumuse maksumus tuli esitada nelja aasta, ehk kogu hankelepingu kehtivuse aja kohta.

Riigihankes esitatud pakkumustest nähtub, et kolm pakkujat (Verston Eesti OÜ, EKT Teed OÜ ja Vaidlustaja) esitasid dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ pakkumuse maksumuse ühe aasta kohta ning kaks pakkujat (Kolmas isik ja KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ) 4-aastase perioodi kohta.

13. RHAD-i dokumendina kehtestatud tabelis „Töömahu loend“³ pidid pakkujad esitama:

1) esimesel lehel, tabelis „Püsimate alusel tasustatavad tööd“, tööde maksumused lepinguperioodi ühel aastal sh maksumus kokku (käibemaksuta) real „Tööde maksumus lepinguperioodi ühel aastal“ (lahter 22E);

2) teisel lehel, tabelis „Ühikhinna alusel tasustatavad tööd“, tööde maksumused lepinguperioodi ühel aastal sh maksumus kokku (käibemaksuta) real „Tööde maksumus lepinguperioodi ühel aastal“ (lahter 30F);

3) kolmandal lehel, tabelis „Maksumus kokku“ (püsimate alusel tasustatavate tööde ja ühikhinna alusel tasustatavate tööde ühe aasta maksumused kokku), sh maksumus kokku käibemaksuta (lahter 4B).

Seega ei saa vaidlust olla selles, et tabelis „Töömahu loend“ tuli esitada kõik maksumused lepinguperioodi ühe aasta kohta.

Riigihangete registrist nähtub, et kõik vastavaks tunnistatud pakkumused esitanud pakkujad (Verston Eesti OÜ, EKT Teed OÜ, Vaidlustaja ja Kolmas isik) esitasid oma pakkumuses tabeli „Töömahu loend“ kolmandal lehel ühe aasta maksumuse kokku (käibemaksuta ja käibemaksuga).

14. Nagu eespool märgitud, tuli pakkujatel hindamisele kuuluvad pakkumuste maksumused (käibemaksuta ja käibemaksuga) esitada pakkumuse dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“. Ei selles dokumendis ega mujal RHAD-is pole kehtestatud, et pakkumuste (kogu)maksumusena tuli dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitada tabeli „Töömahu loend“ kolmandal lehel esitatud (kogu)maksumused ühe aasta kohta. Samas puudub ka viide, et dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ tuli (kogu)maksumusena esitada tabeli „Töömahu loend“ kolmandal lehel esitatud maksumused korrutatuna 4-ga (hankeleping sõlmitakse 4 aastaseks perioodiks), nagu väidab vastustes vaidlustusele Kolmas isik.

08.05.2025 esitas Kolmas isik Hankijale pakkumuse maksumuse esitamise kohta küsimuse: *Palume Hankijal täpsustada, kas Pakkuja esitab pakkumuse maksumusena failis Töömahu loend.xlsx lahtri 4B maksumuse (st. tööde maksumus kokku lepinguperioodi ühel aastal) või tuleb pakkumuse maksumus (ühiku hind) esitada 4 aasta kogumaksumusena? Lehel hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad on pakkumuse maksumuse esitamise tabeli lahtritest puudu nii kogus kui ka ühik.*

Kuna küsimus polnud esitatud RHS § 46 lg-s 2 sätestatud tähtaega arvestades, Hankija küsimusele sisuliselt ei vastanud.

15. Kuna RHAD-is pole kehtestatud, et dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ tuleb pakkumuse (kogu)maksumusena (käibemaksuta ja käibemaksuga) esitada tabeli „Töömahu loend“ kolmandal lehel toodud kogumaksumused üheks aastaks, kuid ka mitte seda, et seal tuleb esitada pakkumuse (kogu)maksumus (käibemaksuta ja käibemaksuga) neljaks aastaks, ehk kogu hankelepingu perioodiks, on vaidlustuskomisjon seisukohal, et ei ole võimalik väita, et Vaidlustaja või Kolmas isik oleks esitanud dokumendis

³ Exceli tabel.

„Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ maksumused valesti. Kuna Hankija on jätnud vastava eeskirja RHAD-is kehtestamata ega vastanud ka hankemenetluses selle kohta esitatud küsimusele⁴, said pakkujad lähtuda dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ maksumuse esitamisel vaid oma kogemustest ja arusaamisest, mistõttu õigeks tuleb lugeda nii maksumuse esitamine ühe aasta kohta kui nelja aasta kohta.

16. Vaidlustuses toodud põhjendustest nähtuvalt järeldeb vaidlustuskomisjon, et Vaidlustaja taotlus tunnistada kehtetuks Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamiseks saab tugineda üksnes põhjendusele, et Kolmanda isiku poolt dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuse maksumus (nelja aastaseks perioodiks) ei ole esitatud kooskõlas RHAD-iga. Kuna eeltoodud põhjustel vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus tunnistada Kolmanda isiku pakkumus vastavaks on kooskõlas RHS §-i 114 lg-tega 1 ja 2 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

17. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuivõrd kõik pakkujad, kelle pakkumused tunnistati vastavaks, sh Kolmas isik, esitasid tabeli „Töömahu loend“ kolmandal lehel (kogu)maksumused ühe aastaseks perioodiks⁵, sai pakkumuste maksumused muuta hindamiseks lihtsalt võrreldavaks, ükskõik, kas korrutades Verston Eesti OÜ, EKT Teed OÜ ja Vaidlustaja poolt dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuste maksumus neljaga, saades sellega pakkumuste maksumused kogu hankelepingu perioodiks või jagades Kolmanda isiku poolt dokumendis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuse maksumus neljaga, saades sellega pakkumuse maksumuse ühe aastaseks perioodiks.

Kuna Korralduse 187 p-ist 1 nähtub, et Hankija on võtnud pakkumuste hindamisel aluseks pakkumuste ühe aasta maksumused, polnud Hankijal Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse puhul isegi vaja eelnimetatud jagamistehet teha, vaid Hankija sai võtta vastava maksumuse Kolmanda isiku pakkumusest, tabeli „Töömahu loend“ kolmandalt lehelt, kus on vaieldamatult esitatud Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ühe aasta kohta. Sellest tulenevalt ei ole Hankija jõudnud Korralduse 187 p-is 1 välja toodud Kolmanda isiku pakkumuse maksumuseni RHS § 117 lg 3 alusel arvutusvea parandamise teel, nagu Vaidlustaja oletab ning Hankija ei ole rikkunud RHS-is arvutusvea parandamiseks sätestatud korda.

18. Lähtudes Kolmanda isiku pakkumuse tabeli „Töömahu loend“ kolmandal lehel esitatud pakkumuse maksumusest ühe aastaseks perioodiks sai Hankija pakkumuste hindamisel võrrelda Kolmanda isiku pakkumuse maksumust Vaidlustaja ja Verston Eesti OÜ ning EKT Teed OÜ pakkumuste maksumustega samaks perioodiks (pakkumusi saab hinnata võrdsetel alustel üksnes juhul, kui võrrelda sama pika perioodi maksumusi) ning jõuda põhjendatud järeldusele, et kõige madalam on Kolmanda isiku pakkumuse maksumus.

19. Nagu eespool märgitud, on Riigihankes ainsaks hindamiskriteeriumiks pakkumuse maksumus ilma maksudeta.

Vaidlustuskomisjonile on arusaamatu, miks Hankija ignoreeris RHAD-is enda poolt kehtestatud hindamiskriteeriumi ning hindas pakkumuste maksumusi käibemaksuga⁶, mitte käibemaksuta ehk ilma maksudeta. Sellele pole Hankija esitanud mingit põhjendust Korralduses 187 ega ka vastuses vaidlustusele.

⁴ Vaidlustuskomisjon mõonab, et küsimus esitati hilineenult.

⁵ Hankija poolt tagasi lükatud KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ pakkumuses oli Töömahu loend pakkuja poolt täitmata.

⁶ Vaidlustuskomisjon märgib, et Hankija hinnatud pakkumuste (Verston Eesti OÜ, EKT Teed OÜ, Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumused) puhul polnud Hankijal vaja teha käibemaksuga pakkumuste maksumuste saamiseks mingit tehet, vaid Korralduse 187 p-is 1 toodud pakkumuste maksumused käibemaksuga olid pakkujate poolt esitatud tabelite „Töömahu loend“ kolmandal lehel (lahter 6B).

Mööndes, et Hankija rikkus pakkumuste hindamisel RHS § 117 lg 1 esimeses lauses kehtestatud märgib vaidlustuskomisjon siiski, et pakkumuste hindamine käibemaksuga maksumuste alusel ei muutnud ega saanud muuta hindamise tulemust. Vähendades kõigi pakkumuste maksumusi ühe aastase perioodi kohta võrdselt 22 protsenti (kuni 30.06.2025 kehtiv käibemaksu määr) võrra pakkumuste paremusjärjestus ei muutu.

Seega, ka juhul, kui tunnistada Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks kehtetuks põhjusel, et Hankija ei ole järginud hindamiskriteeriumi, mille kohaselt tuli hinnata maksumusi ilma maksudeta ning Hankija peaks tegema uue otsuse ja hindama pakkumuse käibemaksuta maksumusi, oleks tulemus sama - kõige madalam oleks Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ning Riigihankes kehtestatud ainsa hindamiskriteeriumi alusel tuleks tunnistada taas edukaks Kolmanda isiku pakkumus.

Kohtupraktika kohaselt ei too hankemenetluses tehtud viga kaasa hankija otsuse kehtetuks tunnistamist, kui rikutud menetlus- või vorminõue ei mõjutanud küsimuse otsustamist sisuliselt (Riigikohus 3-3-1-24-13, p 26). Üldisest menetlusökonoomia põhimõttest lähtuvalt jätab vaidlustuskomisjon RHS-iga vastuolus oleva otsuse kehtetuks tunnistamata, kui vaidlustusmenetluses leiab tõendamist otsuse sisuline õigsus ning otsuse kehtetuks tunnistamise järgselt peaks hankija samasisulise otsuse vastu võtma (Riigikohus 3-3-1-25-02, p 24).

20. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja etteheited selle kohta, et RHAD on koostatud viisil, mis võimaldab manipuleerida pakkumuse osamaksumustega madalama kogumaksumuse saavutamise nimel, kuna tabelis „Töömahu loend“ on pakkujal võimalik püsima jääda ebaproportsionaalselt suurendada ja ühikhindasid pakkuda väga odavalt, mistõttu odavaima kogumaksumusega pakkumus ei pruugi olla Hankija jaoks majanduslikult soodsaim, tuleb jätta tähelepanuta. Nagu eespool korduvalt märgitud, on Hankija kehtestanud ainsa hindamiskriteeriumina pakkumuse (kogu)maksumuse ning ühikhindade suurus või vahetegur pakkumuse hindamisel mingit rolli ei oma. Hankemenetluse praeguses etapis ei ole RHAD-i vaidlustamine enam võimalik.

21. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et kuigi Hankija on teinud vigu RHAD-i koostamisel ja pakkumuse hindamisel ega ole oma tegevust pakkumuste hindamisel põhjendanud, on Hankija kohelnud pakkujaid võrdselt ja lähtunud pakkumuste hindamisel pakkumustes esitatud ja kontrollitavatest maksumustest. Ka pakkumuste hindamine käibemaksuga maksumuste alusel ei muuda asjaolu, et ka pakkumuste hindamisel ilma käibemaksuta maksumuse alusel osutuks edukaks Kolmanda isiku pakkumus.

Kokkuvõttes ning arvestades käesoleva otsuse p-19 välja toodud menetlusökonoomia põhimõtet, on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks on põhimõtteliselt õiguspärane ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

Hankija kohustus kontrollida Kolmanda isiku pakkumuse madala maksumuse põhjendatust

22. Vaidlustaja on seisukohal, et juhul kui Hankija tegevus pakkumuste hindamisel ja Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamisel on siiski õiguspärane, oleks Kolmanda isiku pakkumus 15,1% odavam Vaidlustaja pakkumusest ning 27,7% odavam vastavaks tunnistatud pakkumuste keskmisest, mistõttu Kolmanda isiku pakkumus oleks põhjendamatult madal RHS § 115 lg 2 p-i 1 tähenduses.

Kolmas isik on seisukohal, et Vaidlustaja viide RHS § 115 lg 2 p-ile 1 on asjassepuutumatu, kuna Riigihanke puhul ei ole tegemist ehitustööde riigihankega.

Vastuses vaidlustusele ei ole Hankija esitanud põhjendusi, miks ta ei ole hankemenetluses kontrollinud Kolmanda isiku pakkumuse madala maksumuse põhjendatust.

23. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et juhul, kui Hankija peab sõlmima Riigihanke tulemusena ehitustööde hankelepingu on tal kohustus kohaldada RHS § 115 lg-s 2 kehtestatud

põhjendamatult madala maksumuse kontrollimise korda, kuna Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on 15,1% madalam, kui maksumuselt järgmise, Vaidlustaja pakkumuse maksumus ning 27,7% madalam vastavaks tunnistatud pakkumuste keskmisest (vt käesoleva otsuse p 5.2).

24. Vaidlust ei saa olla selles, et riigihangete registris on Hankija riigihanke üldandmete hulgas märkinud hanke liigiks *Ehitustööd*. Samuti on Hankija märkinud Hanketeate p-is 2.1.1 Lepingu olemus – *Ehitustööde hankelingud*. Mujal RHAD dokumentides ei ole Hankija teinud ühtegi viidet sellele, et Riigihanke tulemusena sõlmitakse ehitustööde hankeling, nt Leping on pealkirjastatud „Suvise teehoolduse töövõtuleping nr“. Riigihangete registris on Hankija märkinud CPV koodiks 45233141-9 *Teehooldustööd*.

25. RHS § 8 lg 5 p-i 1 kohaselt ehitustööde hankelinguga tellib *hankija Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL II lisas või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL I lisas nimetatud ehitustöid või ehitustöid koos projekteerimisega [---]*.

CPV koodiga 45233141-9 tööd ei ole nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL II lisas ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL I lisas. Seega ei ole Riigihanke puhul tegemist ehitustööde hankelinguga RHS § 8 lg 5 p-i 1 mõttes.

26. Lähtudes TK-s ning Lepingus esitatud ning kirjeldatud töödest, mida töövõtjal Riigihanke tulemusel sõlmitava hankelingu alusel tuleb teha, on vaidlustuskomisjon seisukohal, et tegemist on segalepinguga RHS § 18¹ mõttes, kuna nende tööde hulgas on nii ehitustöid, kui teehooldustöid, mis ei ole ehitustöid.

RHS § 18¹ lg 1 kohaselt *kui segalepingu esemeks on samal ajal asi, teenus ja ehitustöö või kaks nendest ja segalepingu esemed ei ole objektiivselt eraldatavad, sõlmitakse hankeling peamisele hankelingu esemele kohaldatavate reeglite järgi*.

27. Vaidlustaja leiab, et kuna Hankija hangib Riigihankega lisaks teenustele ka liiklusmärkide ja liikluspeeglite paigaldamist, tähispostide paigaldamist, märgistamist ning teepeenarde ehitamist ja tihendamist, on Riigihanke tulemusel sõlmitava hankelingu puhul tegemist ehitustööde hankelinguga.

Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu. Isegi juhul, kui asuda seisukohale, et kõik eeltoodud tööd on ehitustöid, nagu Vaidlustaja ilmselt leiab, siis nähtub nii Vaidlustaja kui Kolmanda isiku pakkumuses esitatud tabelist „Töömahu loend“, et need tööd moodustavad maksumuselt väga väikese osa hankelinguga tellitavate tööde mahust. Kuidagi ei ole võimalik väita, et ehitustöid oleksid peamine hankelingu ese, millisel juhul Hankijal tuleks sõlmida RHS § 18¹ lg 1 alusel ehitustööde hankeling.

28. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et asjaolust, et Hankija on märkinud riigihangete registris riigihanke üldandmetes hanke liigiks *Ehitustööd* ja hanketeate p-is 2.1.1 Lepingu olemus – *Ehitustööde hankelingud*, mis ei ole aga kooskõlas RHAD-i dokumentidega ega RHS-iga (vt käesoleva otsuse p-id 25-27), ei saa teha järeldust, et Hankija oleks kohustatud kohaldama vaidlusaluses Riigihankes RHS § 115 lg-s 2 sätestatud korda.

Hankijal tuli kohaldada RHS § 115 lg-d 1. Hankija otsustest nähtub, et Hankijal ei tekkinud kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal ning vaidlustuskomisjoni arvates ei pidanud tal seda kahtlust ka tekkima, arvestades, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on vaid 15,1% madalam Vaidlustaja pakkumuse maksumusest.

29. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus tunnistada Kolmanda isiku pakkumus edukaks on õiguspärane ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

Vaidlustaja ei ole toonud välja iseseisvaid õiguslikke või faktilisi asjaolusid, millest tulenevalt võiks seada kahtluse alla Kolmanda isiku kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise otsuste õiguspärasuse, vaid lähtub nende otsuste vaidlustamisel eeldusest, et õiguspärased ei ole

Hankija otsused Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja/või edukaks tunnistamiseks ning hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest. Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija otsused Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamiseks on õiguspärased, on õiguspärased ka Hankija otsused, millega Kolmas isik kvalifitseeriti ja jäeti kõrvaldamata.

30. Vaidlustuskomisjon möönab, et Hankija on teinud vigu RHAD-i koostamisel ning hankemenetluse läbiviimisel, kuid leiab, et vaidlustusmenetluses ei ole ilmnenud asjaolusid, mis ei võimalda Riigihanget jätkata ning võiksid tuua Hankijale kaasa RHS § 208 lg-s 1 nimetatud ettekirjutuse tegemise Rahandusministeeriumi poolt. Seega ei pöördu vaidlustuskomisjon RHS § 195 lg 10 alusel Rahandusministeeriumi poole riikliku järelevalve teostamiseks

31. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

31.1. Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

31.2. Kolmas isik osales vaidlustusmenetluses Hankija poolel, mistõttu on tal õigus kulude hüvitamisele Hankijaga samade reeglite alusel.

Kolmas isik on tähtaegselt esitanud taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks kogusummas 1624,50 eurot (käibemaksuta), 8,55 tunni õigusabi osutamise eest tunnitasu määraga 190 eurot. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et arvestades vaidlustuse mahtu ning keerukuse astet on Kolmanda isiku lepingulise esindaja kulud on tervikuna vajalikud ja põhjendatud ja need tuleb Vaidlustajalt välja mõista.

31.3. Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik